

Huskeliste for friluftslivsveiledere

På forhånd

1. Forbered deg godt

- å være godt forberedt gir deg overskudd, trygghet og selvtillit.

- a. Sette seg personlige mål med veilederoppgaven du er blitt tildelt.
- b. Bevisstgjøre deg læringspotensialet som ligger i naturområdet du skal oppsøke.
- c. Bevisstgjøre deg lærings situasjoner du kan forutse på forhånd.
- d. Kjenner du ikke området, gjør deg kjent ved å synfare. Kjennskap til området gir deg muligheten til å ligge et "hode foran" det som skjer underveis.
- e. Kjenner du ikke gruppen, gjør deg kjent med gruppen og gruppens forventninger på forhånd.
- f. Sett opp målet for turen, sammen med oppdragsgiver og/eller sammen med gruppen
- g. Sette opp læringsmålene du mener gruppen bør jobbe med.
- h. Inkludere gruppen i prosessen med å sette opp læringsmål.
- i. Sørg for at du er faglig og ferdighetsmessig oppdatert i forhold til læringsmålene.
- j. Tenke ut en strategi for å realisere de målene som er satt for den enkelte tur.
- k. Planlegg turen, sammen med gruppen, med tanke på å møte lærings situasjoner og å benytte læringspotensialet i området best mulig.
- l. Bruk ressursene i gruppen til det beste for læringsprosessen.
- m. Fordel gjerne arbeidsoppgaver og formidlingsansvar, men ikke la det bli en hvilepute – du som veileder har fremdeles hovedansvaret.
- n. Fordel oppgaver i god tid slik at gruppemedlemmene får tid til å forberede seg.
- o. Dersom gruppen selv skal utarbeide turplaner, les disse grundig, ta dem med på turen og følg opp. Men ikke la planen bli en rigid ramme som skal følges for enhver pris. En god plan er et godt utgangspunkt for improvisasjon og situasjonsbestemt læring.

Underveis

2. Vær oppmerksom på naturlige situasjoner med læringspotensiale.

- a. Som veileder må du være våken i forhold til situasjoner som oppstår underveis, og bruke disse aktivt. Ha fokus både på prosessmål og resultatmål.
- b. Situasjonene er vårt pedagogiske "arbeidsrom", som veileder må vi gripe situasjonen der og da og benytte læringspotensialet i situasjonen.
- c. I situasjonen settes kunnskapen i kontekst og blir gjort meningsbærende.
- d. Oppstår ikke situasjonene "naturlig"? Ikke vær redd for å skape situasjoner underveis, enten ved å oppsøke områder med det ønskelige læringspotensialet eller ved å utfordre gruppen gjennom å stille spørsmål.
- e. Forsøk å skape rom og miljø for læring; overskudd og trivsel er nøkkelford her
- f. Still deg selv spørsmålet; Får alle i gruppen den plassen de trenger for å realisere de målsetningene som den enkelte og gruppen har blitt enige om på forhånd? Er det personer i gruppen som stjeler plass fra andre? Er det personer som trenger mer plass for å nå læringsmålene som er satt for turen? **Sørge for at alle blir aktivisert!**
- g. Dersom gruppen står ovenfor en situasjon de kunnskapsmessig eller ferdighetsmessig ikke mestrer, ikke vær redd for å ta på deg lærer/instruktør-rollen.
- h. Dersom gruppen står fast eller mangler initiativ, ikke vær redd for å ta på deg rollen som "igangsetter" eller initiativtaker.
- i. Dersom gruppen opplever situasjonen som kritisk, er det du som må ta ledelsen.
- j. For lettere å kunne gripe fatt i situasjonene bør du være der det skjer, tenk igjennom hvordan du plasserer deg i gruppen.

I situasjonen

3. I situasjoner med læringspotensiale kan du variere mellom ulike måter å skape bevissthet og refleksjon;

- a. Stoppe opp, skape bevissthet og refleksjon gjennom å stille spørsmål. Eksempelvis kan en i situasjonen ”å finne en egnet leirplass,” samle gruppen og stille spørsmålet; Hva skal vi se etter når vi leter etter en egnet leirplass i vinterskogen? Her er det vel og merke du som veileder som til slutt må sikre at alle momentene har kommet frem.
- b. Stoppe opp, gjør oppmerksom på situasjonen, skape bevissthet og refleksjon gjennom å dele egne refleksjoner.
- c. Stoppe opp, skape bevissthet og refleksjon gjennom ”det gode/dårlige eksempel” i gruppen.
- d. La situasjonen passere, men skape bevissthet og refleksjon rundt situasjonen i første naturlige pause.
- e. La situasjonen passere, men skape bevissthet og refleksjon rundt situasjonen under evt. kveldsevaluering av dagen.
- f. Evaluering og oppsummering kan altså gjøres underveis, i umiddelbar etterkant av situasjonen, eller taes opp i evt kveldsevaluering, her kan det være heniktsmessig å variere

Evaluering og oppsummering i etterkant

4. Evalueringer og oppsummeringer har først og fremst som hensikt å skape bevisstgjøring rundt situasjoner med læringspotensiale og refleksjon rundt hva man kan lære/har lært av hvordan situasjonen ble taklet.

- a. Under kveldssamlinger er det veilederens oppgave å få løftet fram den erfaringen som ligger hos den enkelte person i gruppen slik at alle kan ta del i hverandres kunnskap. Dette forutsetter at du som veileder har tenkt igjennom hvilke momenter som må komme frem i løpet av samtalen
- b. Kveldssamlinger blir fort kjedelige og stereotype hvis man hver gang velger å ”ta runden” der ordet er fritt. Varier mellom ulike typer kveldssamlinger!
  1. La ordet være fritt, om hvordan dagen i dag har vært.
  2. Ta runden, om hvordan dagen i dag har vært.
  3. Ta ”runden” knyttet opp til et konkret spørsmål; Hva har du lært i dag? Hvilken erfaring har du gjort deg i dag som du ønsker å dele med oss andre?
  4. La ordet være fritt, men knyttet opp til konkrete, faglige spørsmål.
  5. Oppsummere dagen selv, ved å belyse faglige momenter med læringspotensiale i.
  6. La være å ta noen oppsummering, det har kanskje vært oppsummeringer nok underveis i dag?
  7. La være å ta noen oppsummering, kanskje har du eller noen andre et interessant kveldstema?
  8. La være å ta noen oppsummering, bare la praten gå eller åpne for kunstneriske innslag!

Til slutt: Reflektere over egen og andres praksis og sett deg nye mål !